

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Ér banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“</p>
---	--	--

Cuventarea in bisericile nóstre.

Ne apropiàm totu mai multu de iérna, si in urmare de timpulu, in carele poporulu nostru este mai putien ocupatu in ale economiei, si mai accesibilu pentru mai multa chrana spirituala.

Si multu doru si multa sete este fara indoiéla in poporulu nostru dupa invetiatura

Care va se dica poporulu voiesce se invetie; ér daca intelnim la densulu putiena invetiatura, caus'a trebue se fia, ca noi, biseric'a, n'am dispusu de destule puteri, cá se-i putem dá intru prisosintia acésta chrana spirituala. Se mai póte apoi luá de causa de sigur si imprejurarea, ca puterile, de cari au dispusu, si dispune biseric'a nu s'au sciutu, si dóra nu se sciuni astadi valorá destul de bine si conform trebuintieloru poporulu nostru.

Vorbindu scurtu si la intielesu, siliti suntem a constató, ca n'am sciutu se imbinám trebuintiele poporulu cu principiile cele vecinice ale evangheliei. Ne-a lipsitu metodulu de a predá poporulu „ap'a cea viia, din carea bendu se-nu mai insetosieze nici odata“ in ale spiritului.

Am predicatu, si in punctulu acest'a ne-am implinitu detorinti'a. Predicatorulu inse se asémenea fórtu multu cu semenatoriulu. Si precum la secere se cunoşce vrednicia si harnicia semenatoriului: tocma asia se are lucrulu si cu predicatorulu. Numai acelu predicatoru póte se dica in deplina conscientia, ca si-a implinitu detorinti'a, carele vede, ca invetiaturile si principiile profesate de densulu de pre amvonu se punu in practica de catra ascultatori.

Lucrulu si missiunea predicatorului bisericescu nu se restrange, si nu se póte restrange numai la predica. Densulu trebue se fia cu mare priveghiare la imprejurarea, cum aplica credintiosii in viétia invetiaturile, cuprinse in predica.

Si credinti'a nóstra este, ca in punctulu acest'a smintimu. Suntem, si putem fi zelosi, cand semenamu, dar nu suntem cu destula priveghiare, cand vorb'a

este cá se cumpenimu rodurile, ce le aflámu la secerisiu.

In scól'a teologica am invetiatu, si invetiám tóte regulele retorice. Si nu avem nici cea mai micá indoiéla, multi, seau chiar toti, caror'a chiamarea nóstra ne-a datu amvonulu intru stépanire, scim predicá; ér daca rezultatele nu sunt din cele mai manóse, atunci lips'a de aceste rezultate nu póte proveni de aiurea, decât din lips'a acelu studiu practic, prin carele am poté cunoşce rezultatulu prediceloru nóstre, si am poté se-ne insusim unu metodu mai practic si mai accesibilu poporulu, gradulu seu de cultura si trebuintieloru sale dilnice.

In firea omului este, cá numai atunci sè-se bucure cinev'a de munc'a s'a, cand vede, ca ceeace a lucratu, nu a fost o incercare zadarnica, ci a produsu róde. Ér daca lucratoriulu consciu de sene vede, ca rodurile obtienute prin munca nu stau in proportiune cu munc'a si cu puterile intrebuintiate, — atunci neaperatu si-schimba modulu de lucrare.

Schimbandu omulu astadi in spre bine ceeace ieri a observatu, ca a facutu mai putien bine, incetulu cu incetulu si-insusiesce unu modu de lucrare mai perfectu si mai spornicu in rezultate,

Odinióra era bunu pentru economu si plugulu de lemn, astadi unu astfelu de plugu nu-lu mai multiemesce, si nu-lu mai multiemesce nici chiar plugulu de feru cu o brazda, intrebuintiéza plugu de feru cu doue si trei brazde; si tendenti'a este, cá se-lu lase si pre acest'a, si se ajunga, se puna in aplicare plugulu manatu cu aburu. Si nu urmasesce omulu acésta tendentia din altu motivu, decât curatu numai din motivulu ca trebuintiele i-s'au inmultitu, si cá se-le póta acoperi pre tóte, trebue neaperatu se caute, cá pamentulu se-i produca atátea roduri, cu câte se fia in stare a-si acoperi tóte trebuintiele.

In timpurile de mai nainte au potutu se fia ómenii religiosi si cu mai putiena predica, seau dóra chiar si fara predica. Asia erá vremea pre atunci. Ómenii oru fi fost mai dispusi se asculte, si se-si

insușișca religiune si religiositate si cu mai putiena ostenēla si truda din partea preotului; ér referintiele vietii au potutu se fia, si au fost de siguru mai favoritōrie religiunei si pietătii.

Astadi inse s'au schimbatu de siguru aceste referintie. Lumea are astadi multi dascali, si in ace-lasi timpu lumea de astadi trece prin multu mai multe ispite, decât lumea de odiniōra. In casuri normale si la ómeni, cari tienu la biserica si la religiune se in-templa ca siese dile in septemana au sè-se lupte cu ispitele vietii, siese dile in septemana potu se fia es-pusi, cá se auda totu feliulu de doctrine contrarie religiunei, si numai unu ceasu, seau doue in dile de Dumineci si serbatori se fia liberi de aceste doctrine si de aceste ispite.

Cele doue ceasuri de invetiatura trebue deci se fia astfeliu folosite, cá se póta paralisá cu succesu tóte ispitele si tóte doctrinele false audite in decursulu septemanei.

Care va se dica, daca predicatorulu voiesce a pa-ralisá prin predica tóte influintiele contrarie si stri-catiōse moralitătii, pre caréa o predica de pre am-voanu, atunci nu se póte altcum, decât se cerceteze si studieze aceste influentie stricatiōse, cá ele se-i dea tem'a si materi'a de predica. Se-le studieze cá predi-catoru, pentrucá se-le póta combata, si — combaten-du-le se pota conduce pre ascultatori a luá o alta cale in viétia, si anume calea, indigitata de evan-gelia. —

Numai atunci vom predicá deci cu succesu si cu unu metodu destulu de practicu, daca in predica ne vomu luá de punctu de manecare rezultatele, si dupa cele ce vomu vedé ca am produsu, seau am po-tutu produce ne vom orientá intru propoveduirea mai departe a adeveruriloru evangheliei.

Dela conferinti'a preotiēasca-invetiatorēasca din tractulu Beliului.

In 22. Septemvre, v. a. c. s'a ttenutu confe-rinti'a preotiēasca-invetiatorēasca din tractulu Beliului, in comun'a centrala Ucrisiu, — conform cerculariulu Ven. Consistoriu gr. or. oradanu, din 14/26. Iuliu a. c. Nr. 541. sc.

Siedinti'a I.

Deminéti'a la 9 óre Reverendissimulu Domnu Petru Suciú, ppresviterulu concerninte s'a pre-sentatu in sal'a de invetiamentu, unde erá coadunata preotimea si invetiatorimea din tractu — cu putiena esceptiune. — Aici fu primitu intre urári de „se tra-ēasca“ apoi dupa cantarea rugatiunei „Inperate cerescu,“ Domni'a Sa prin o cuventare lunga. — plina de in-sufetire si de impulsu la activitate armonica, si e-nergica pentru luminarea poporulu, si prosperarea in-vetiamentulu, spre ajungerea scopulu maretiu, la care ne-am angageatu, dechiara siedinti'a de deschisa.

Venindu la ordinea dilei, discussiunea obiecteloru indegetate de Ven. Consistoriu prin cerculariulu sus-amintitu parintele Pentru Serbu, tiene o disertatiune: despre folosulu invetiaturei aretandu védi'a, in florirea si poterea. la cari s'au redicatu popórele, cari o-au in-bracisiatu cu caldura; dupa care luandu cuventulu pa-rintele Gavrilu Bodnariu, asemenea disertéza despre cultur'a morala religiōsa intr'unu modu atát de fru-mosu, cât ambii au electrisatu prea placutu adunarea intréga, — secerandu o multime de aplause.

Cu privire la „afiarea modulu de-a in prietini pre poporu cu scól'a si alu indemná se imbratisieze invetiatur'a si cultur'a morala“ Paulu Gavrilette, oferi multe esemple, provocandu-se pentru mai buna con-vingere la rezultate reali, si anume: elu nu afla mij-locu mai acomodabilu spre scopulu acest'a, de cât cá preotulu si invetiatoriulu se premérge cu esemplulu, si-apoi potu fi siguri ca ii-va imitá poporulu, — va se dica: Preotulu la tóte ocasiunile, ce i-se dau a conveni cu poporulu, precum in sant'a biserica, la nunti, pomeni, santiri de casi etc. se-i spuna neince-tatu folosulu cartii“ si se cercetedie scól'a cât de a-dese-ori, cá astfeliu cei acoperiti de norulu intuneci-mei, nesciintiei si alu ignorantiei, cari dorere! consi-dera scól'a: de unu locu odiosu, — de glóba pe satu, — audiendu dela copiii loru: cá preotulu s'a presen-tatu in scóla, a intrebatu pre unulu si pre altulu din-tre scolari; acei'a dicu: se voru convinge odata des-pre aberatiunea loru. si din inimici, — preste scurtu timpu se vor face cei mai mari amici si stimatori ai scólei si ai invetiaturii, invetiatoriulu asisderea se nu-si crutie ostenél'a, si se nu-lu genedie nimicu, a merge in persóna cu 1 séu 2 dintre membrii an-tistiei comunali pe la casile aceluor parinti, cari-si retienu pruncii dela scóla, cá sè se convinga, despre causele nesuferitei retienerei dela scóla, — continuandu si intarindu si densulu prediciunile si consiliiele preo-tulu, — adoperandu-se a aretá rezultatulu realu in scól'a siesi incredintiata. Ceea ce conferinti'a primesce cu complacere.

Relativu la estermnarea superstitiuniloru, domnulu Ioanu Cotun'a asses. cons. constata — provocandu-se la casuri concrete — cá: acelea provinu chiaru nu-mai din vrajiturile unoru carturari si recomandarea se-versiriloru unoru slujbe asupr'a celoru superstitiosi, care nu esista de feliu in cartile nóstre bisericesci.

Inse acestea numai prin interdicere se potu es-terminá. Terminandu-se consultatiunile asupr'a celoru 10 puncte din cerculariulu consistorialu, cari tóte se afla induse in procesulu verbalu; la propunerea a loru cincii preoti, se concludé: infiintiarea unei „Reu-niuni preotiesci-invetiadoresci“ cu carea ocasiune, nu-mai decât se alege: unu Comitetu constatatoriu din 7 membri, pentru facerea statuteloru, etc. etc.

Cu acést'a siedinti'a se redica anuntiandu-se cea procsima dupa médiadi la órele 2.

Urmédia tienerea pranzului datu de domnulu protopresviteru in onórea dilei de astadi, la care au participatu câti numai au incheputu in cuartirulu lui celu slabu.

Dupa pranzu redeschidindu-se siedinti'a a II-a vine la ordinea dilei tienerea cursului suplinatoriu. Din obiectele prescise pentru scólele nóstre elementare, au tienutu prelegeri Petru Serbu din religiune cu resultatu bunu — Paulu Gavrillette din tóte celelalte; aretandu unu metodu practicú, — bunu, — facilu, — conrespundietoriu la scopu: — unu metodu prin care incopeiatu cu diligienti'a s'a proprie, densulu totu-déun'a au aretatu in scól'a s'a resultatu realu recunoscutu chiaru si de alte nationalitati.

Cursulu a duratu pana sér'a catra 8 óre, candu apoi terminandu-se seria agendelu conferintiei, si a cursului suplinatoriu, domnulu protopresviteru multimindu preotiloru si invetiatoriloru pentru zelulu si interesulu ce lau pusu in servitiulu causelu nóstre bisericesci si scolarie, siedinti'a o dechiara de incheiata; ér membrii conferintiei prin strangeri de mani se indepartéza la ale sale ducendu cu sine fiesce-care, celea mai placute impresiuni.

Hasimasiu, 25. Sept. 1886 v.

Paulu Papp.
parochu.

Ioan Tieranu.

protopresviteru emeritu alu Lipovei si deputatu sinodalu.

Duminec'a trecuta la 9 óre inainte de amédi a incetatu din viétia protopresviterulu emeritu alu Lipovei Ioan Tieranu.

Cu mórtea densulu a trecut la cele eterne unulu din acei venerabili betrani, cari au lucratu neobositu la redobendirea autonomiei bisericiei nóstre.

Reposatulu in Domnulu s'a nascutu la anulu 1808 in comun'a Ghirod'a, protopresviteratulu Temisiorii. Studiele elementare si gimnasiale le-a facutu in Temisióra si Seghedin, ér dupa absolvirea acestor'a fú dusu de parintele seu la Aradu, unde absolvà cu celu mai bunu succesu studiele teologice.

Dupa absolvare fú chirotonitu intru preotu, si cá atare functionà cá capelanu pre langa parintele seu, preotulu Cristofor Tieranu din comun'a Ghirod'a. Dupa doi ani fú numitu de parochu in comun'a Muraniu, in care calitate remase numai putien timpu. Reposandu iubitululu seu tata fú numitu de parochu in comun'a s'a natala, Ghirod'a, unde functionà 16 ani cá parochu, desvoltand zelu si activitate neobosita intru ridicarea si inaintarea poporului, incredintiatu pastorirei sale.

Atragendu preotulu Ioan Tieran atentiunea superioritatii sale diecesane prin calitatile sale adeverate preotiesci — fú numitu la anulu 1849 de pro-

topresviteru alu Lipovei, in care calitate functionà 37 de ani luptandu cu demnitate pentru inaintarea clerului si poporului tractualu.

In timpululu acest'a cade un'a din cele mai insemnate periode ale bisericiei nóstre: lupt'a pentru emanciparea bisericiei si pentru redobendirea autonomiei si reactivarea constitutiunii bisericiei.

In acésta lupta reposatulu a fost cu trupu cu sufletu unulu dintre barbatii, cari nu au crutiatu nimicu pentru ajungerea scopului. In acésta lupta l'am vedintu totdeun'a pasindu cu demnitate si participandu cu zelu si cu inima in tóte adunàrile bisericesci si in tóte deputatiunile, esmise pentru inaintares si bun'a solutiune a acestei mari cause. Si daca a avutu vre-o mangaiare in acesta viétia si in oficiulu seu de parochu si protopresviteru, acést'a a fost: succesulu luptei intru promovarea causei celei mari a bisericiei si a neamului romanescu.

Slabitu de betranetie si obositu de o munca nentrerupta ca lucratoriu in vii'a Domnului reposatulu cerù anulu trecutulu dela superioritatea diecesana a fi absolvatu dela portarea mai departe a oficiulu si a se retrage in binemeritatulu statu de pensiune. Retragendu-se in sinulu familiei sale in Temisióra fú chiamatu de Provedinti'a dumnedieésca la cele eterne Duminec'a trecuta.

Remasitielu pamentesci ale reposatului fura transportate in Lipov'a, si depuse cu mare solemnitate spre odichna eterna in cript'a familiara.

Servitiulu funebru a fost oficiatu in sant'a bisericica din Lipov'a de catra protopresviterii Vasiliu Belesiu si Voicu Hamsea, asistati, de 24 preoti si de protodiaconulu Ignatiu Pap — in fienti'a de fatia a familiei si a unui insemnatu numeru de inteligenti si poporu din Lipov'a si juru.

La finea servitiulu divinulu ieromonachulu Augustin Hamsea intr'unu discursu funebru schitià pre scurtu momentele principale din viéti'a reposatului, si dete espresiune durerii, ce are a indurá biseric'a prin trecerea din viétia a acestui binemeritatu barbatu alu bisericiei si natiunei.

„Nu mai erá acum in activitate reposatulu, se accentuà intre altele in acestu discursu, dar convingerea, ca densulu, unulu dintre acei betrani, cari au luptatu cu demnitate pentru caus'a nóstra santa, este inca intre noi, ne inspirá la toti mai multa tacia si insufletire spre a continuá cu mai multa energia lupt'a pentru ridicarea si inaintarea bisericiei si poporului nostru.

„Elu se duce dintre noi, dar amintirea lui vecinica va remané, in inimile nóstre, si vecinicu va fi unu indemnu de a sporí in bine.“

Dupa terminarea discursulu funebru corpulu defunctulu fú ridicatu de 6 preoti, si condusu spre loculu de odichna, insotitu de intregu publiculu, carele venise se dea reposatului ultimulu tributulu de onóre.

Ajungendu cortegiulu la cimiteriu, primariulu o-rasiului Lipov'a, dlu Iuliu Missiciu, tienù unu discursu bine simtitu si bine nimeritu, in carele dete espressione condolentiei cetatieniloru acestui orasiu, fara diferintia de nationalitate si confessiune.

Depunendu si noi a lacrima de durere pre momentulu reposatalui, i-dicemu :

Se-i fia tierin'a usióra si memori'a binecuventata !

La ocuparea catedrei vacante a Episcopiei serbesci de Versietiu.

„Bisericile particulare ortodoxe orientale din tierile corónei unguresci, tractatu de dreptu istoricu.“ Acést'a este titulu a unui opu ce a aparutu in limb'a germana in dilele trecute in Budapest'a la *Victor Kudnyásky*, si este dedicatu, precum se esprima autorulu, in semnu de *nemarginita veneratiune Escelentiei Sale dlui Augustin de Trefort, Ministru-lui unq. reg. de culte si instructiune publica.*

Autorulu opului : doctorulu de teologia *Emilianu nobilu de Radici*, protosincelu ortodox-orientalu si proprietaru alu *crucei celi mari cu stea de oficiru alu ordinului regescu serbescu alu santului Sav'a*, asia se numesce insusi autorulu.

Pe autoru noi ilu cunóscem din opurile lui teologice redactate pana acum in limb'a germana, latina si serba. Elu este scriitorulu *bisericescu* celu mai productivu din timpurile nóstre. Studiile sale teologice si le-a facutu in Rusi'a, unde a obtienutu si gradulu de doctoru in teologie. In tóte opurile lui teologice se încérca a demonstra, ca biseric'a particulara ortodoxa atát serbésca cât si cea romanésca din Ungari'a, Transilvani'a si Croati'a s'ar fi indepartatu dela asiediamintele si normele canonice ale administratiunei eclesiastice in acelu momentu, cand s'a datu locu mireniloru si inca cu doue tertialități lasându-se clerului numai o tertialitate in administratiunea eclesiastica.

Autorulu numitu este aderinte aprigu alu postetătii episcopale.

Dela Episcopi, Mitropoliti si Patriarchi emanéza tóta puterea in biseric'a si peste acesti inalti demnitari acelu autoru recunósce ca autorități mai inalte numai sínódele episcopesci, metropolitane si patriarchale, compuse érași numai din amintitii innalti demnitari s'au delegatii loru. De aceea densulu in opurile sale combate, unde numai i-se da ocaziune, dreptulu esistintiei de biseric'a ortodoxe resaritene cu caracteru eschisivu nationalu, si in consecintia elu afla de anticanonica si de fara intielesu despartirea romaniloru ortodoxi de ierarchi'a serbésca.

Cunoscute odata aceste principii conducátore ale autorului, nu ne vom mira mai multu, pentru ce autorulu, recomanda cu atát'a caldura Escelentiei Sale dlui Ministru unq. reg. de culte si instructiune publica modificarea articlului de lege IX din anulu 1868

in acea directiune, ca se fie eschisa influinti'a elementului mirénu in biseric'a si ca toti credinciosii bisericiei ortodoxe resaritene fara deosebire de nationalitate prin urmare serbii si romanii se fie impreunati érași la olalta sub o autoritate mai inalta ierarchica de exemplu érași sub Metropolitulu si Patriarchulu serbescu din Carloveti.

Reservám canonistiloru de profesiune combaterea acestoru principii si teorii astadi devenite atát la noi, cât si la altii nepractice si nerealisabile. Diferinti'a limbei in biseric'a, scóla si in viéti'a practica, nationalitatea se opune astadi contra acestoru planuri de unificari ale bisericiloru cu caracteru nationalu.

Dar acestu opu isi perde din valórea s'a interna científica si prin aceea, ca autorulu reimpróspata chiar acum publicarea acestoru idei ale sale profesate mai de pemultu.

Gurile rele vorbescu, ca fiindu vacanta catedr'a Episcopiei ortodoxe res. serbesci din Versietiu, in urm'a reposarei fostului Episcopu alu aceleasi *Emilian Kenygelacz*, unchiulu si patronulu autorului, inainte de acestea cu 2 ani si avendu a-se face condidatur'a pentru aceea catedra in sinodulu episcopescu, ce se vá tienea in deculu lui Octomvre a. c. in Carloveti, savantulu autoru a intentionatu a atrage numai atentiunea asupra s'a si a se recomandá pentru acésta catedra dlui Ministru de culte in prim'a linie, ca asia Ministrulu prin comisariulu regescu se influintieze asupra sinodului episcopescu, la care numitulu autoru din alte cause nu ar fi chiar bineveditu, pentruca si elu se intre intre candidati, denumirea fiindu apoi mai verosimila.

In acésta supositiune a nóstra ne intarescu si foile magiara fara deosebire guvernamentale si opositionale pledandu tóte pentru numitulu autoru, intre ale carui'a merite — ascultati si nu rideti — se numera si acei'a, *ca in timpulu celu mai scurtu va stapani pe deplinu si limb'a statului*, deórece elu nu scie inca unguresce.

Candidati la aceea catedra mai sunt inca Arhimandritii manastirei *Gergeteg* : *Ilarion Ruvaracz*, alu manastirei *Boecin* : *Damaschin Brancovici* si alu manastirei *Misici* : *Nectarie Dimitrievici*, actualulu administratoru alu Episcopiei vacante. Dar despre toti acesti'a dicu foile magiare, ca trecuti fiind peste 50 de ani sunt pré betrani si ei vor servi numai de decoratiune. Afara de dnulu *Emilian Radici*, carele este in etate de 30 de ani, nici unulu nu ar avé prospectu de reusire.

Vom vedé. Un'a nu o potemu retacé. Denumirea protosincelului *Radici* de Episcopu alu *Versietiuului* ar comprobá óresi-cum aderinti'a guvernului la principiiile lui retrogresive in biseric'a si acésta denumire si din alte motive nediscutabile de noi póte deveni o calamitate, unu desastru pentru suror'a nóstra ierarchie serbésca. De acestea se o ferésca Dumnedieu.

* * *

Am reprodușu acestu articlu dupa „Fóia diecesana“ din Caransebesiu, pentrucá se-lu cunósca si publiculu nostru.

Voindu a vorbí si a-ne pronunciá si noi asupra valórei literarie a opului parintelui protosincelu Radici, detori suntem a dechiará, ca din punctu de vedere canonicu-bisericescu biseric'a ortodoxa orientala a trecutu deja de multu preste punctulu de vedere, pre care se încérca a-lu aperá autorulu. Biseric'a ortodoxa inca prin canonulu 34 apostolescu a enunțiatu impartirea singurateceloru organisme, din cari se compune, in bisericii nationale, — autonome; ér acestu stadiu fara alterarea totala a principiiloru bisericeii nu se póte schimbá de nimenea.

Intr'acea lucru de regretatu nu numai din punctu de vedere generalu canonicu, dar din punctulu de vedere alu bunei intielegeri dintre biseric'a romana si sërba este, ca autorulu se iucérca a resuscitá rane vechi, si luandu de pretextu scienti'a a lucrá directe contra bunei intielegeri dintre dóue biserici surori.

Care va se dica acésta carte este atât pentru noi romanii ortodocsi, cât si pentru biseric'a ortodoxa serbésca unu feliu de „memento“ de a-ne complaná cât mai curendu si cât mai ecuitabilu causele pendente de despartire, cá astfelu cu puteri unite se potemu aperá cu mai multu succesu institutiunile bisericeii nóstre facia de ori-cine.

Autonomi'a bisericeii nóstre nationale este o stare, ce se baséza pre canóne, o stare naturala, si daca vedemu ridicandu-se voci, cari se încérca a-o combata, atunci urmarea naturala este, cá se ne strengemu mai bine puterile intru aperarea si promovarea causeroru, pre cari voimu a-le inaintá prin acésta autonomia; — si se nu-ne permitemu in nici unu feliu de imprejurári nici celu mai micu lucru, ce s'ar poté luá de pretextu la scirbirea unei iote, seau cirte din lege.

In cestiunea concubinateloru.

(Continuare.)

Odata dar admisu in principiu ca casatori'a este disolubila, nu intielegemu de ce se-se oblige sotiulu, care cere despartiena la atátea formalități, in cât se-i fie imposibilu a us'a de acestu dreptu ce-i-lu acorda legea. Intielegem ca judecatori si fie severi in admiterea cereriloru de divortiu, sa nu admita cu facilitate parasirea domiciliulu si pensiunea alimentara, si se cumpanésca cu maturitate causele despartirei invocate de parti; a obligá inse pe toti, inca de la inceputu, chiar in casurile cand se vede bine ca nu potu face in altfelu de cât se céra despartieni'a, ai obligá la grelele formalități si la taxele procesuale si de timbre, ni se pare ca este a li-se luá cu o mana aceea ce li-se da cu alt'a.

Intr'adeveru, se luam unu exemplu: iaca o femeu casatorita de câtva timpu cu unu barbatu. Cine scie din ce cauza, bine cuventata s'au nu, barbatulu o parascesce. Ea se duce dupe densulu, elu o respinge. Femei'a se plânge la rudeni, la vecini, uimeni inse nu póte se-i dea nici unu ajutoriu. Daca se adreséza la primarie, la poli-

tie, i-se respunde ca n'are ce se-i faca, ca acést'a este tréb'a justitiei. De se plânge la procuroru, reprezentantulu societatiei i-respunde ca n'are nici unu mijlocu de constrângere contra barbatulu ce si-a abandonatu soti'a, si o consiléza ca totu ce póte face este sau se céra divortiulu, sau se cheme pe soti in judecata spre a fi obligatu judecatoresce „se o primésca si se-i inlesnésca totulu pentru vietiurea ei, dupe starea si puterea s'a,“ dupe cum dice art. 196 din codulu civilu. Dar pentru acést'a trebuie se introduca o actiune la tribunalulu domiciliulu sau resiedinti'a barbatulu, trebuie se platésca taxa, timbre, portarei, avocat si altele, greutáti si cheltuieli pe cari ea nu le póte suportá. In timpulu acest'a barbatulu traesce in concubinatu cu alta femeu, cheltuindu póte chiar zestrea sotiei sale legitime. Nimicu nu-lu opresce de la acést'a. Femei'a vediendu-se abandonata si de barbatu si de rude si chiar de lege, daca n'are nici unu ajutoru de nicaeri, sau se da prostitiunei, s'au si gasesce si ea unu barbatu cu care traesce in concubinatu, si cu care ar trece in legitima casatorie, daca ar putea se supóte greutátile si cheltuelile necesarii pentru a-se desparti formalu de primulu soti.

Alte ori este soti'a care, cine scie pentru ce motive; fuge din casa conjugala. Unii au creditu ca ea póte fi readusa in cas'a barbatulu prin forti'a publica, *manu militari*. S'a probatu in destulu in sa in practica ca acestu midlocu, pe lánge ca este barbaru, apoi este si ineficace. Intr'adeveru, femeii'a póte fugi din nou si ar trebui ca sau se fie secuestrata in cas'a barbatulu, sau se fie readusa continuu de politie. Si apoi ce traiu ar mai fi intre soti? Romanulu, in limbagiulu seu familiaru, dice; „Dragoste cu sil'a nu se póte.“ Prin urmare, sotiulu abandonatu urméza se céra divortiulu, nu póte fi condamnatu se traiésca tóta viati'a intr'o asemenea situatiune. Une ori sotiulu constata intr'unu modu indubitabilu ca soti'a i-a fost infidela, dupa cum se intemphase bietulu ostasiu ce fusese la Plevn'a si despre care facui mentiune mai susu. Ei bine, in asemenea casuri, cari sunt cele mai frecvente, pentru ce se obligámu pe sotiulu reclamatu la atátea formalități? De ce se-i punem atátea dificultáti, când se vede bine cá elu nu póte face in altfelu de cât se céra divortiulu? De ce se nu-i dăm posibilitate de a-si recapata mai curendu libertatea si a contracta o noua casatorie, póte mai fericita? Cáci, daca este uru reu desfacerea unei casatorii, apoi este unu reu si mai mare a permite ca sotii nedespartiti se traiésca fiecare in concubinatu, producendu-se astfelu alte doue casatorii nelegitime si dandu nascere atátoru copii naturali!

Dar, iaca la ce expediente a recursu populatiunea rurala, in unire cu autoritatea comunala, spre a eluda legea divortiulu si a contracta o noua cesetorie. Sotii, indata ce vedu ca viéti'a in comunu le este imposibila, se duc la primarie si facu intre densii unu asia numitu *actu de impacaciune*, prin care declara ca prin buna intielegere s'au despartitu unulu de altui, si fiecare póte se tréca in alta casetorie. Primarulu legaliséza unu asemenea actu si sotii contractéza fiecare o alta casetorie, fara se scie ca prin acést'a comitu delictulu de bigamie si ca acést'a a dóua casetorie este nula in fati'a legéi.

Anulu acest'a chiar s'a desfasuratu inaintea sectiunei I, a onor. curti unucasu de felulu acest'a. Sotii Constantin George si Ión'a Vladu Reudasii se casetorisera in anulu 1875, in comun'a Hodivóia din judetiulu Vlasica. Ne putendu trai impreuna, dupa nóue ani, in anulu 1884 Martie 24 se ducu maintea primarulu comunei Cacaleti si facu urmatorulu actu de impacaciune:

„Prin care subsemnatulu, avendu de sotie legitima pe Ión'a Vladu Reudasii si din mai multe conflicturi in-

template între noi și prin o bună înțelegere ne mai convenindu-ne a mai fi împreună precum am mai fostu, astăzi de a noastră bună voie ne-am despartitu, fara ca unulu sau altulu se avem vre-o pretențiune. Asia dar ne-am datu unulu către altulu câte unu asemenea actu, care ne va servi la o alta casatorie cu care vom contractă.

„Pentru care i-am liberatu acestu actu legalisatu de onor. primarie a comunei Cacaleti.“

Costache Gheorghe.

Martori, *preotulu St. Chiritiescu, preotulu I. Voiculescu.*

Martie 24. 1884.

Primari'a comunei Cacaleti legalisăza acestu actu sub Nr. 101 din 1884 și în bas'a lui femeii'a Ión'a Vladu Rendasin contractăza o a două'a casatorie cu Voicu Stroe Marlogénu și lise celebrăza casatori'a la aceeași primarie sub Nr. 3 la 23. Ianuarie 1885, iar cununii'a religiōsa s'a oficiatu chiar de unulu din martorii subscriși în actu, preotulu S. Chiritiescu.

Unu altu casu: Constantin Nastase din comun'a Darasci, județulu Vlasca, este datu judecatiei pentru bigamie. Iaca ce spune elu județulu de instrucțiune alu județulu Ilfov, cabinetu IV (Dosarul Nr. 146 din 1885); „Da, D-le judecatoru, m'am insuratu pentru a două'a óra. De nevast'a danteiu nu m'am desfacutu prin tribunalu, căci nu m'a îndreptatu nimeni. M'am desfacutu prin primarie: a venitu primarulu și i-a luat tuțiele ce remasera la mine, și le-a datu și 'l). Mam insuratu de a două'a óra, pentru ca și nevast'a mea danteiu se maritase cu unu alu ómu și eu nu potému se remanu veduvu.“

Iaca, D-loru, cum a ajunsu sè-se desface casatoriile pe la tiera!

Se vedemu acum în ce consista dupe codulu civilu formalitățile despartienei și dacă în practica ele sunt totdeună de veri-unu folosu.

Legea obliga pe sotiulu reclamantu sa faca o cerere scrisa pe chârție timbrata și se plătesca o taxa. Apoi începu o serie de infatisari fie înaintea presiedintelui fie înaintea tribunalului; referatu din partea presiedintelui, suspendarea permisiunii de a se scóte citatiuni, alta cerere scrisa din partea reclamantului, raportu din partea judecatorului raportoru, admiterea cererei în principiu, amanari, spre a se asculta martorii, asia ca numai la tribunalulu sunt celu pulienu 5 infatisari și abia peste unu anu sau 2 se póte da hotarirea de despartienie.

Gânditi-ve acum la acei nenorociti tierani, cari sunt nevoiti se alerge de atâtea ori la resiedinti'a tribunalului, perdéndu-si timpul și bani, și ve veti convinge ca pentru populatiunea rurala mai cu séma este ridicata cu desavêrsire posibilitatea de a se folosi de avantajiele institutiunii divortiuului. Afara de grentatea acestoru formalități, în dorinti'a de a face sè-se imputineze divortiuurile, legiuitorulu a crediutu ca este nimeritu sa supuna ori-ce cerere la o taxa de 200 lei pentru cei din orasie și de 40 lei pentru sateni ²⁾. În adevéru, s'an imputinatu cererile de divortiu și putetem dice pentru sateni ca nu se mai facu de locu, caci acei cari trebuiau se divortieze și cari de faptu s'au si divortiatu, traiescu fiecare în concubinatu.

Eu credu, D-loru magistrati, ca tóte aceste formalități ale despartienei s'ar putea simplifica fórte multu, fara ca cu tóte acestea sa devina o incuragiare pentru desfacerea casatoriei, și iata cum:

Mai anteiu, de ce cererea se fie scrisa? De ce a-cel'a ce nu scie se scrie sau nu scie cum se-si formuleze cererea, se nu se póta presinta înaintea presiedintelui tribunalului, fara se mai recurga la oficiulu unui avocatulu, si se-i faca o declaratiune verbala, aretandu motivele pentru cari cere despartieni'a de sotiulu seu? Si astadi presiedintele este datoru sa incheie unu procesu-verbalu; ei bine, acestu procesu-verbalu va constata cererea de despartienie și motivele invocate verbalu de sotiulu reclamantu.

Presiedintele, în camera secreta, se-i dea consiliile cuvenite și de va vedea ca motivele nu sunt serióse, se-i póta respinge cererea inca de la începutu, se înțelege, a-cést'a neridicandu reclamantulu dreptulu de a face, dupe unu óre-care tîmpu, o noua cerere. Întradeveru, D-loru magistrati, de acésta prima infatisiare ar trebui se depinda mai totu-déun'a rezultatulu cererei de despartire. Aci ar trebui cá presiedintele se caute a consliá pe soti se renuntie la cererea s'a, și cand ar vedé ca motivele nu sunt serióse, ar trebui ca presiedintele se póta refúsá de plan o cererea de despartienie. Legea inse nu o dice formalu, și de aceea în practica nici o cerere nu este respinsa inca dela începutu, astfelu ca acésta prima infatisiare nu este de cât o pura formalitate fara nici unu folosu. Ce este mai multu, unii din presiedintii de tribunale, cata sa o marturimu aci cu parere de reu, nici nu dau importantia ce se cuvine introducerei cereriloru de divortiu. Une ori primescu acéste cereri fatia cu toti judecatorii, cu avocatii și chiar cu publiculu: toti se uita cu curiositate la sotiulu reclamantu. Ce destainuri póte face acésta? Cum póte elu spune fatia cu toti vere-unu motivu pe care n'ar voi se-lu dea publicitatei și care cu tóte acestea ar fi o cauza peremptorie de divortiu? Si presiedintele ce consilii póte se-i dea spre a-lu întórce din hotarirea ce a luat? Am vediuat chiar unii din judecatorii cari, calcandu drepturile presiedintelui, și permiteau în camera de consiliu se faca si ei întrebări reclamantulu.

Si cu tóte acestea cât de multu ar trebui se depinda de acestu momentu. Ar trebui daca este posibilu, ca nimeni, afara de presiedinte, se nu scie inca pentruce ce femeii'a a urcatu scarile tribunalului. Odata divulgatu motivulu venirei sale și mai cu séma causele pentru cari se cere divortiuulu, relatiunile dintre soti se inasprescu și mai multu și orice reconciliatiune devine imposibila. De aceea, acésta prima infatisiare se reduce numai la unu oficiu de înregistrare din partea presiedintelui.

Nu mai cand ar vedea ca motivele invocate sunt serióse și legale, presiedintele ar trebui se citeze înaintea s'a pe amendoi soti pentru unu terminu scurtu, cât va permite distanti'a pentru tramitarea citatiuniloru. La diu'a terminulu presiedintele va primi înaintea s'a iarasi în camera secreta, pe ambii soti împreuna cu sfatuitorii lor, de vor fi. Pana aci inca momentulu ar fi propice ca soti sè-se reconcillieze. Pusi fatia în fatia, unulu înaintea altui'a, soti ar putea se-si expuna nemulțumirea ce au unulu contra altui'a, sè-se explice, și presiedintele împreuna cu sfatuitorii ar putea inca se reusiésca a-i impacá. Dar, dupe cum am disu, si la acésta infatisiare lucrurile trebuie sè-se petróca iarasi în taina, spre a nu se divulgá secretele dintre soti și spre a li se inlesni posibilitatea ce se dea pe fatia tóte nemulțumirile ce ar avea unulu contra altui'a, caci astfelu cum se face astadi, nu sciu daca de cand s'au pus în aplicatiune codulu civilu vre unu presiedinte de tribunalu a reusitu se sevêrsiésca impaciuirea sotiiloru.

Daca presiedintele nu va reusi se reconcillieze pe soti, va incheiá procesu-verbalu și va dispune citarea lor înaintea tribunalului împreuna cu martorii și probele ce

¹⁾ Acést'a cam sémána cu actulu de repudiatiune din timpul Romanilor care continea aceste cuvinte: *Taus res hibi habeto.* (Dig. 24, 2, 11 §-1).

²⁾ Prin legea timbrului din 1881 s'a redus la 20 lei taxa pentru sateni.

vor fi avendu, celu multa peste o luna. La diu'a infatio-siarei sotii vor expune caus'a inaintea tribunalului in siedintia secreta, vor infasisia probele ce au, se vor ascultá indata martorii ce vor fi adusu, si dupe ce tribunalulu va delibera, va pronuntia in siedintia publica sentinti'a definitiva si fara dreptu de apelu prin care admite sau respinge cererea de divortiu, in ultim'a instantia, numai cu dreptulu de recursu in casatiune in terminu de o luna, in care timpu recursulu se fie suspensivu de executiune.

Procedur'a va fi gratuita in totu cursulu procesului, si daca este vorba ca divortiu se fie supusu la o taxa fiscala, nu s'ar putea ca acésta taxa se fie condemnatu a o plati la urma sotiu in contr'a carui'a se va pronuntia despartieni'a?

Credem inca ca atunci candu tribunalulu va constatá ca numai din reutate, din vin'a sotiu in contr'a carui'a s'a pronuntiatu sentinti'a, s'a datu nascere cererei de despartienie, acest'a s'ar putea condemn'a si la o amenda, alu carei minnum si maximumu s'ar fix'a mai dinainte de lege.

O observatiune mai avem de facutu asupra materiei divortiuului. Art. 277 din c. civilu opresce pe toti cari se vor fi despartitu d'a se mai casatorii impreuna. Acésta dispositiune ni se pare pré aspra si credemu ca ar trebui modificata. Se póte, in adevern, ca dupe despartienie, cauzele cari au motivat'o sa inceteze, sau sotii sa descopere ca au fostu insielati in vre-o privintia; de ce daru se li-se ridice posibilitatea de a repara gresiél'a ce au comisu? Dupe cãtionele vechi ale nóstre, o asemenea reconciliatiune erá permisa, cãci gasimu in § 423 din c. civilu alu Moldovei ca „daca despartitii toti impacãndu-se vor voi sè-se unésca iarasi, nu se oprescu si sã socotesce un'a si aceeasi insotire, ca si candu n'ar fi fostu despartiti.“ Chiar francesii, prin nou'a lege a divortiuului, au modificatu art. 295 din codulu lor, corespundietoriu cu art. 277 alu nostru, in sensulu acest'a ca sotii despartiti se potu reuni din nou, daca dupe divortiu vre-unulu din ei nu trecuse in alta casatorie.

Acestea sunt in resumatu, D-loru magistrati, observatiunile ce aveam de facutu asupra materiei divortiuului, pe cari mi permitu ale supune la inalt'a D-vóstre apreciatune. Ar fi temeraru diu partemi se credu ca numai in acestea consista imbunatãtirile ce s'ar putea aduce acestei materii. Cestiunile de asemenea natura trebuescu studiate si desbatute de jurisconsultii si barbati nostri de statu, si numai dupe o matura chibzuintia sè se introduca nise noi modificatiuni.

(Va urmã.)

D i v e r s e.

† *Necrologu.* Subscrisii, cu inima sfasiata de dorere, in numele nostru si alu numeróseloru rudenii aducem la cunoscintia mórtea multu iubituului, regretatulu si neuitatulu nostru tata, socru, mosiu si stramosiu IOANU TIERANU, protopopulu gr. or. rom. emeritu alu Lipovei, deputatu congressualu, representante in congregatiunea comitatensa, s. a. s. a., carele in urmarea adenceloru betranetie, dupa unu morbu scurtu, in anulu alu 79-lea alu etãtii sale, dupa unu servitiu de 16 ani cá parochu in Ghirod'a si de 36 de ani cá protopopu alu Lipovei, seversindu nenumerate functiuni onorifice in servitiulu nationalu, bisericescu si scolaru, Dumineca in 5/17. Octomvre, diminéti'a la ór'a 5 si-a datu nobilulu seu sufletu in

manile Creatoriuului. Remasitiile pamentene ale scumpulu defunctu se vor asiediá spre eterna odichna Marti in 7/19. Octomvre a. c. la ór'a 11 nainte de médiadi in cript'a familiara ce se afla in cemeteriu gr. or. romanu din Lipov'a. Timisiór'a, Maere in 6/18. Octomvre 1886. Fie-tierin'a usióra si memori'a neuitata! — Persid'a Tieranu marit. Anc'a, cá fica, Petru Anc'a, parochulu Maereloru, asesoru consist. si profesoru de limb'a si lit. rom. la gimnasiulu din Timisiór'a, cá ginere, Dr. Ioanu Anc'a, medicu in Vien'a, cá nepotu, cu soci'a s'a Mari'a, Elen'a Anc'a marit. Biberea, nepóta, si sociulu ei Petru Biberea, preotu in Fiul'a-germana, Lucreti'a Anc'a marit. Selagianu, nepóta, si sociulu ei Gavrielu Selagianu, preotu in Chelbãchu. Dr. Corneliu Nicóra, nepotu, candidatu de advocatu in Aradu. Emili'a Papp, nepóta, cu sociulu Ioanu Papp, advocatu in Satu-mare, — Ioanu Selagianu, Elen'a Papp, Ioanu Papp, stranepoti.

* *Armoni'a*, societate pentru cultivarea si raspandirea muzicii nationale bisericesci in Bucovin'a, avënd de scopu de a lati cunoscintia artei muzicale prin tóte clasele societãtii romãnesci, escrie alu dollea concursu cu premii, pentru compositiuni de coruri lumesci barbatesci si anume:

Unu premiu de 30 fl.; pentru cea mai buna compositiune de muzica nationala.

Unu premiu de 30 fl.; pentru cea mai buna compositiune de muzica moderna; si

Unu premiu de 30 fl.; pentru cea mai buna compositiune a unui coru barbatescu cu acompaniare de claviru.

Conditiumile.

a) Romãni din tóte tierile iau parte la concursulu presentu;

b) Textulu compositiuniloru remãne in liber'a voce a compositoriuului, trebuie se fie inse originala;

c) Partitur'a (manuscriptulu) si textulu, (tóte strofele) au se fie scrise curatu si fara corecture;

d) Fie-care compositiune trebuie se aiba afara de titlu'a ei si numele intregu alu poetulu, unu „motto,“ sau óre-care numire; pe langa aceste trimite compositoriuulu numele seu intr'unu plicu sigilatu, de asupr'a carui'a este scrisu „motto“ sau numirea de pe compositiune;

e) Pliculu se va deschide atunci'a, când compositiunile trimise ar cascigá premiulu. Plicurile compositiuniloru nepremiate, se vor întórci nedeschise. Afara de acestea este necesariu, cá compositoriuulu se trimite a adresa speciala, dupa care sè se póta retrimite pliculu nedeschisu in casu de a nu fi premiatu.

f) Numai lucrari bune, lucrate dupa regulele teoriei muzicale, se potu admite la concursu;

g) Comisiunea pentru censurarea compositiuniloru trimise la concursu, va supune Comitétulu societãtii parere s'a in scrisu asupr'a calitãtii compositiuniloru trimise, éra Comitétulu va procede imediatu la distribuirea premiiloru difpte;

h) Compositorii se invoescu la aceea, cá societatea „Armoni'a“ se publice compositiunile premiate, in colectiunea s'a „Armoni'a“ si se le esecute in publicu fara óre-care desdaunare;

i) Terminulu trimiterii compositiuniloru la concursu, este 30. Decemvre 1886 st. v. si adresate catra presidentulu societãtii, dlu Baron Eudoxiu de Hormuzachi.

Decisiunea Comitetului privitoare la primirea compositiunilor trimise la concursu, se va publicá cu finea lunei Ianuariu 1887.

Comitetulu societáti „Armoni'a.”

Cernauti, 15/27. Septemvre 1886.

Presidentulu societáti:

Br. Eudoxiu de Hurmuzachi, m. p.

Secretariulu societáti:

Eugeniu Mesieder, m. p.

Concursu.

Pentru indeplinirea definitiva a postului invetiatorescu, dela scól'a conf. rom. gr. or. din comun'a bisericésca **Bulz'a**, comitatulu Carasiu-Severinu, conform decisiunii Consistorialu din Aradu dto 14. Augustu a. c. Nr. 2413., prin acést'a se escrie concursu, cu terminu pana la 6. Noemvre a. c. st. v., in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt urmatórele, si anume:

- a) in bani 154 fl. 71 cr. cr. v. a.
- b) in bucate 43 meti cucuruzu in bómbe,
- c) Spese pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl. v. a.
- d) Spese pentru scripturistica 3 fl. v. a.
- e) Lemne 10 orgii din care are a-se incaldi si sal'a de invetiamentu.
- f) Pamentu 4 $\frac{1}{2}$ jugere estravilanu aratoriu si fenatiu.
- g) Cortelu liberu cu $\frac{1}{2}$ jugeru gradina intravilana pentru legumi.

Respectivii cari dorescu a dobandi acestu postu voru, avé recursele loru, ale ajustá cu documintele prescise in statutulu org., si testimoniu din limb'a magiara, tóte in origine, si astfeliu adresandu-le comitetului parochialu, se-le substérna inspectorulu de scóle **Demetriu Marcu** in **Birchisiu**, pana la 3. Noemvre st. v. a. c., càci cele intrate mai tardiu nu se voru luá in consideratiune.

Afara de acést'a se mai pretinde dela recurrenti, cá pana la diu'a de alegere sè se presinte in careva di de Dumineca ori serbatóre in St'a bisericá, spre a-si aretá desteritatea s'a in cantarea bisericésca si tipicu.

Bulz'a, din siedinti'a Comitetului parochialu tienuta la 15. Septemvre 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **DEMETPIU MARCU**, m. p. insp. scl.

Pentru deplinirea postului de capelanu provisoriu din **Cristioru**, devenitu vacantu prin mórtea preotulu **Iustinu Bogdanu**, prin acést'a se escrie concursu conform conclusulu consistorialu din 14/26. Iuliu a. c. Nr. 620 B. cu terminu pana la 9/21. **Novemvre a. c.**

Dotatiunea este: jumetate din intregu beneficiulu parochialu computatu la 402 fl., care consta din biru si stole. —

Competentii vor avé a-si trimitte recursurile sale pana la 8/20. Nov. a. c. la subscrisulu in **Beiusiu**, si a se presentá pana la acelu terminu in vre-o dumineca séu serbatóre la biseric'a din **Cristioru** spre a-se face cunoscuti poporulu.

Beiusiu, 1/13. Octomvre 1886.

In contielegere cu comitet. par. concerninte.

Vasiliu Pap, m. p.
protop. Vascaului.

Se escrie concursu pentru vacant'a parochia din **Togadau**, ppresviteratulu **Beliului** cu terminu de alegere in 8/20. **Noemvre, 1886.**

Dotatiunea parochiala este urmatória 1) birulu preotiescu dela 120 case cate $\frac{1}{2}$ mesura de bucate, 2) Venitululu stolaru dela 120 de case 3) pamentulu parochialu de 25 cubule 4) Pascalau de 12 holde catastrale, 5) 25 de dile de plugu, 6) 75 de dile lucru cu man'a, pentru locuinti'a preotulu alegendu se va ingri comun'a bisericésca.

Doritorii de a ocupá parochi'a acést'a de a III clasa au se-si substérna suplic'a ajustata cu documintele prescise si adresata catra Comitetulu parochialu la protopresviterulu tractualu **Petru Suci** in **Ökrös**, pana la terminulu de alegere.

Tagadau, 15. Augustu, 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu ppresviterulu tractualu:

Petru Suci, m. p.

ppresviteru gr. or. alu **Belinui**.

Se escrie concursu pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. din comun'a **Tautiu**, inspectoratulu **Silindiei** cot. **Aradului** cu terminu de alegere pe 2/14. **Noemvre 1886.**

Emoluminte 1) In bani gat'a 220 fl. 2) pentru conferintia 12 fl. 3) 12 orgii de lemne 4) cuartiru liberu si gradina de legume.

Competentii voru produce atestatu: 1) Ca sunt romani de rel. gr. or. 2) Atestatu de conduita 3) Testimoniu de limb'a magiara. Competentii suntu avisati a-se presentá in vre-o dumineca séu serbatóre in sant'a bisericá din **Tautiu** pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele astfeliu instruate, au a-se substerne **Multu On. Domnu Axentiu Chiril'a** inspectoru in **Silindi'a u. p. Tautiu**.

Tautiu la 1. Octomvre 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **ACSENTIU CHIRILA**, m. p. inspect.

Se escrie concursu pentru deplinirea statiunei invetiatoresci dela scól'a a dóu'a paralela din **San-Mihalulu romauu**, cerculu inspectoralu a **Timisiorii** cu terminu pe 26 Octomvre a. c. st. v. cand va fi si alegerea.

Emoluminte sunt:

- 1) In bani 150 fl. v. a.
- 2) pentru conferintie 10 fl.
- 3) pausialu de scrisu 6 fl.
- 4) 40 meti de gráu
- 5) 32 metri cubici de lemne din care este a-se incaldi si sal'a de invetiamentu.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au se-si trimita recursele ajustate conformu presciseloru statut. org. si art. de lege XVIII § 6 din 1879 adresate comitetulu parochialu parintelui **Atanasiu Mercea** in **Paráz**, **Temes-megy**, pana in presér'a alegerii, si se-se presinte in vre-o Dumineca ori serbatóre in biseric'a de acolo spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **ATANASIU MERCEA**, m. p. preotu si inspectoru scolaru.